

We Love Budapest

2025.09.12.

<https://welovebudapest.com/cikk/2025/09/12/light-art-museum-more-than-human-kiallitas-2025-2026/>

Az emberi léten innen és túl – A Light Art Museum More Than Human című kiállításán jártunk

WÁGNER GÁBOR

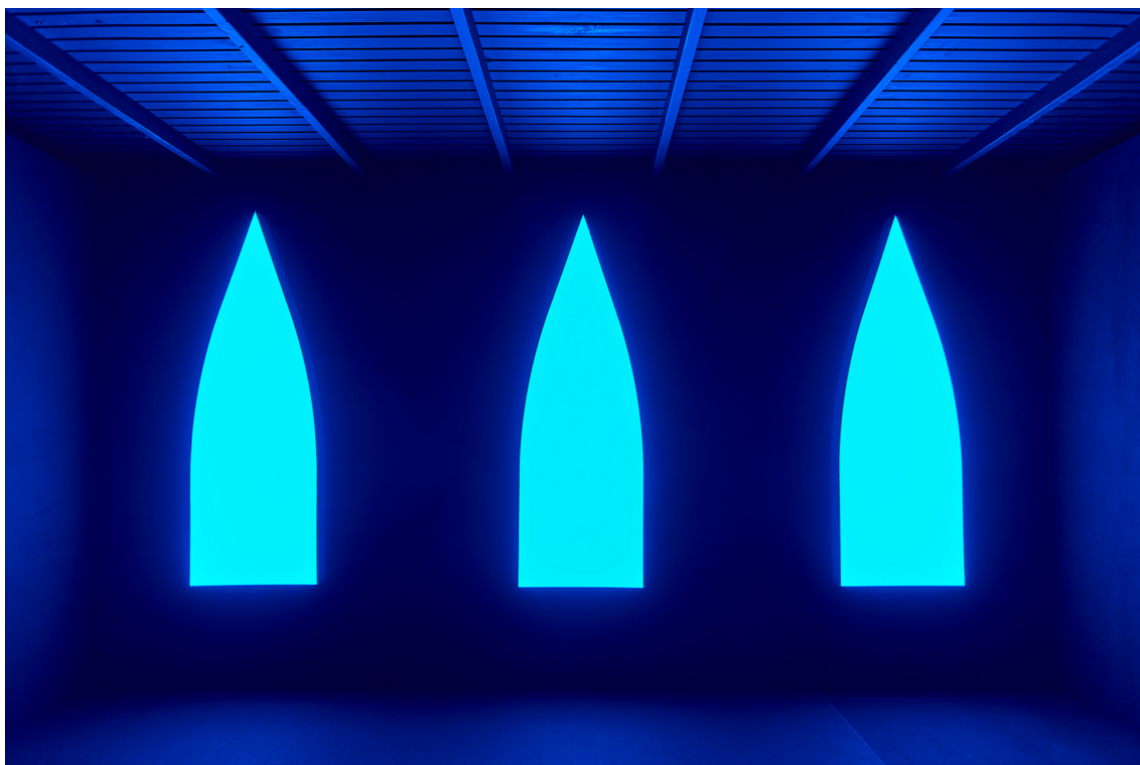
Megnyílt a Light Art Museum negyedik, More Than Human című kiállítása, amely szokás szerint különleges élményt kínál: a képzőművészet találkozik a természettudománnyal, és a fény jelenti a csatornát a kettő között. A tárlat kiindulási pontja az, hogy az ember mindig önmagát helyezi középre, magát tartja a legfontosabbnak, az univerzum alfájának és ómegájának. Csakhogy ez káros és hibás elgondolás, meg nem is igaz. A LAM tárlata azonban nem azért született, hogy kongassa a vészharangot. A negatívumok mellett pozitívumokat is felvillant.

Se nem ura, se nem vírusa

Van az úgy, hogy időnként összeérnek a szálak, mint nálam a minap. Épp aznap kezdtem bele a **brit science fiction szerző, Adrian Tchaikovsky** *Az idő gyermekei* című könyvsorozatának második kötetébe (*A pusztulás gyermekei*), amikor elmentem megnézni a [Light Art Museum](#) (LAM) új és sorrendben **negyedik kiállítását**, a *More Than Human*-t. A regény elején az alábbi mondat szerepel, amelyről az olvasás pillanatában – kábé két órával a LAM-ba való belépésem előtt – még csak nem is sejtettem, hogy visszaköszön majd a kiállításon, hogy olyan ez a mondat, **mi nt ha a ki állítás koncepciója részben ebből indult volna ki:**

Hal adhat ott a tudomány bármekkora léptékkal, az emberi elme továbbra is hajlamos maradt önmagát helyezni az univerzum középpontjába.

Mert a **More Than Human** ki állítás koncepciójának is részben ez a kiindulási pontja: hogy hiába gondolja magával kapcsolatban azt az ember, hogy ő **a t e r e nt és csúcsa**, **mi ndennek a l ényege**, ha ez egyáltalán nincs így.

Pamela Rosenkranz: Idegen kék ablak / Alien Blue Window (2021) (Fotó: Light Art Museum)

De ahogy az **ember nem az univerzum ura**, úgy **nem is az univerzum vírusa**. A humánoid mindössze az univerzum egyik életformája, lakója a sok közül, még hozzá az, amelyik hajlamos túlgondolni önmagát, a mindenségben betöltött szerepét, és bár ez okozhat katasztrófát, egyre több az olyan hang is, amelyik pedig ez ellen dolgozik. **A LAM kiállítása csupa ilyen művet gyűjtött össze, közel negyvenet**, ezek láthatók az egykori vásárcsarnok épületének két emeletén.

A világ minden tája

A cseppet sem hétköznapi múzeum két szintje, illetve a közöttük lévő, zeppelininformájú ballonterem **sejt elmes f é l h o m á l y b a** burkolózik, ami csak **f o k o z z a a műélvezetre vágyó ember kíváncsiságát**. Szinte mind egy kiállítás nagy méretű, vagy legalábbis a megtekintése nagyobb helyet kíván maga köré, és majdnem **mind egy kiállítás valami komoly tudományos kutatáson vagy eredményen alapul**. A művek nagy változatosságot mutatnak, mert éppúgy vannak köztük látványos installációk, mint videós anyagok, különös szobrok, a mesterséges intelligencia segítségével megalkotott mozgó- és állóképek, immerzív alkotások, na és akad egy-két olyan is, ami **f é l ú t o n v a n a kísérlet és a műalkotás között**.

Guillaume Marmin: Vonaltájak / Linescapes (2025) (Fotó: Light Art Museum)

Ilyen például **Andrea Shin Ling** *Living Studies, Picoplanktonics* című munkája, ami több zárt akvárium, melyekben olyan, 3D nyomtatással létrehozott élő struktúrák vannak, amelyek **ősi mikroorganizmusokat, úgynevezett cianobaktériumokat tartalmazznak**. Ezeknek a baktériumoknak köszönhetően termelődött oxigén a Földön 2,4 milliárd évvel ezelőtt. Most pedig az akváriumokban, a légkör szén-dioxidját elfogyasztva, oxigént és a szerkezetet is erősítő ásványi anyagokat termelnek, mindezt úgy, hogy ehhez **nem vesznek el a természetből erőforrásokat**. És ezzel egy fontos pontjához jutunk el a kiállításnak: nemcsak a vészharangot akarják megkorgatni, nem a frászt akarják ránk hozni azzal, hogy mindössze annyit üzennek, „jaj, mind meghalunk”, hanem a gondokra, az okozott károkra időnként **megfontolandó, környezetmegóvó megoldásokat is felvillantanak**.

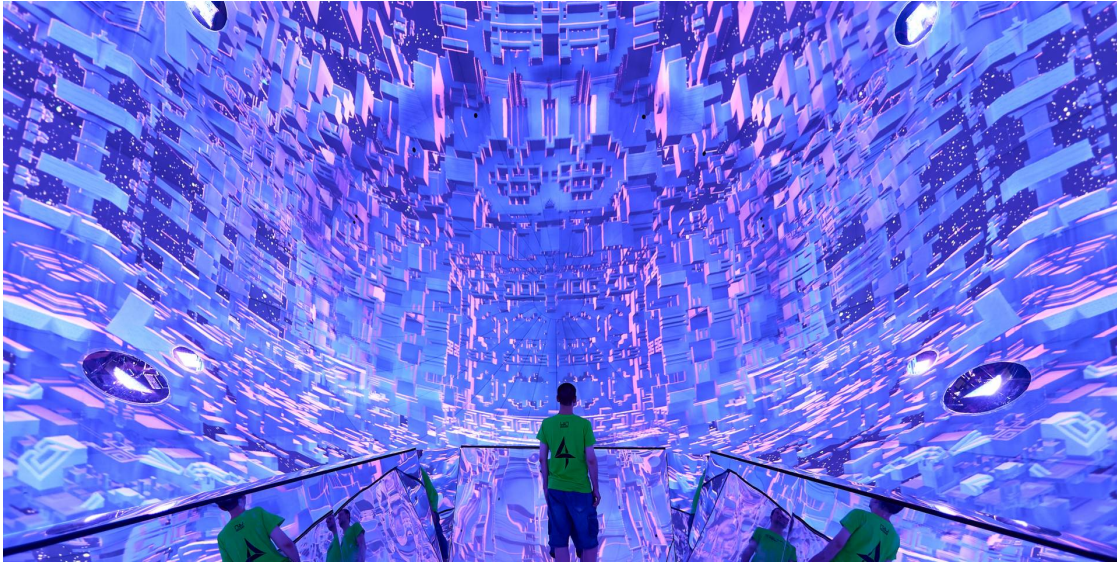

fuse*: Mimikri / Mimicry (2025) (Fotó: Light Art Museum)

Az emberen túli módoszatok, világok, érzékelési és létformák művészeti eszközökkel való bemutatásába az is beletartozik, hogy **egy-egy alkotó a jövőbe tekint**, meghozza a nagyon távoliba. Ők arra adnak válaszokat, hogy **milyen növények, állatok vagy e két kategóriába bele sem gyömöszölhető élőlények népesítik be majd a Földet**, és talán már akkor, amikor az embernek már halvány nyoma sem lesz a planétán.

Hatások, tanulmányok

Azok is nagyon izgalmas alkotások, amelyek **az érzékeink megtévesztésére építve** egyszerűen, de nagyszerűen szemléltetik, hogyan lehet másképp érzékelni, mint ahogy azt mi megszoktuk. Hogy **az érzékelésnek hányféle formája is létezik** a mi énkén kívül, és hogy még csak lehet, hogy nem is az a legfejlettebb. Egyik-másik alkotás úgy megszédíti az embert, mintha csak valami tudatmódosító hatása alá került volna a szemlélő. De annyira nem is túlzás ezt állítani, hisz a kiállításnak épp ez a célja: amíg ott vagy, a művek által módosuljon a tudatod, hogy aztán elhagyva a LAM-ot **az agyadban rögzült élménycsomag mélyen elgondolkoztasson** téged is. Tovább gondolkoztasson. Mindehhez pedig a világ minden tájáról érkeztek alkotók és alkotások, és van köztük pár hazai művész is.

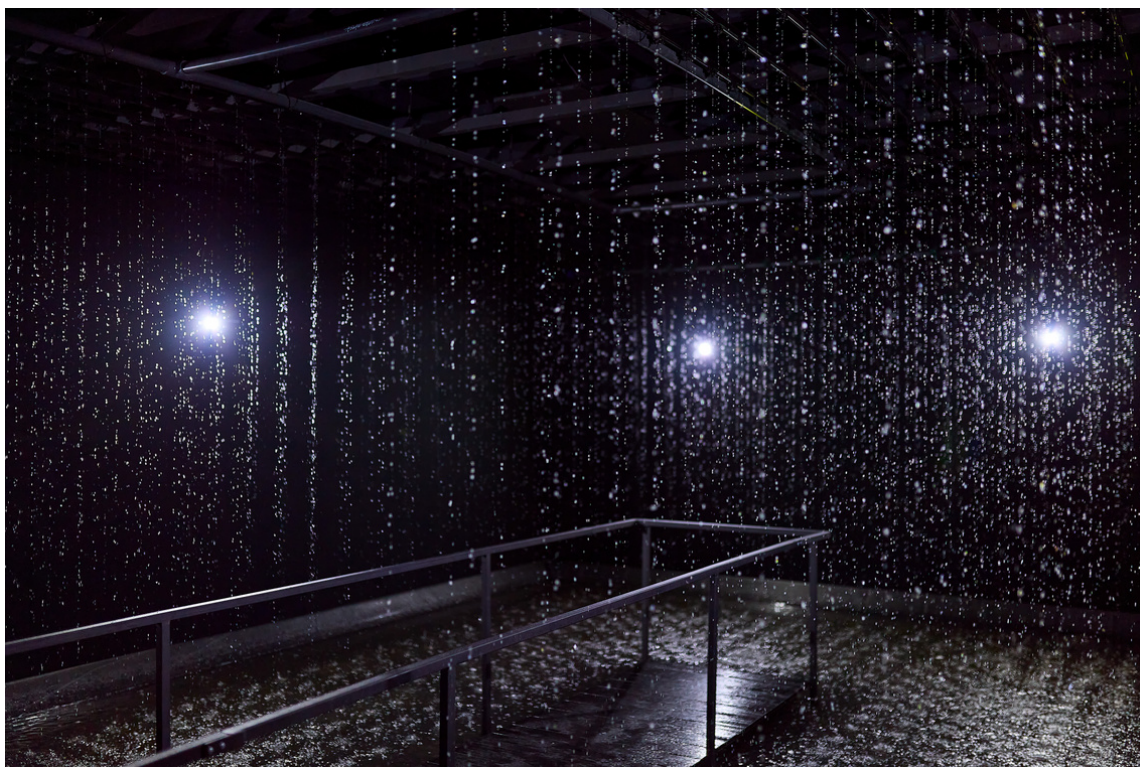

Vicsek Viktor & Rodrigo Guzman: Saeculum (2025) (Fotó: Light Art Museum)

A művek jó része kifejezetten ide, a *Mbre Than Human* kiállításra készült, és szinte mind az utóbbi 20 évben született alkotás, de azért akad egy-két kivétel, **egy-két úttörő alkotó**, mint például **Otto Piene** és **Anthony McCall**. Akadnak sztáralkotók is, mint az izlandi-dán **Ólafur Eliasson** vagy az argentin **Tomás Saraceno**, illetve neves brit technózenész, **Mark Pritchard**, aki **Jonny Niesche** ausztrál képzőművésszel közösen a kiállítás egyik legizgalmasabb terét teremtette meg. Ezt képen vissza sem lehet adni, mint ahogy az amerikai **Tony Oursler** *Beszélő lámpáj*át sem, amivel még a horrorfaktort is kipipálja a tárlat – bár biztos nem ez volt vele a cél.

Ólafur Eliasson: Üdvözleted tükröződve / Your welcome reflected (2003) (Fotó: Light Art Museum)

Yasuhiro Chida: A pillanat tere / Space of Moment (2002–2025) (Fotó: Light Art Museum)

A végére hagytam a személyes kedvenceim közül a legkedvencebbet. A japán **Yasuhiro Chida** *A pillanat tere* című munkája **a ki merített pillanatról** szól, az álló vagy inkább nem létező, eltörölt időről. A művész egy olyan teret alkotott, amiben bár hullik az eső, és úgy is érzékeljük, hogy a víz mozog, mégis tökéletes az illúzió, mert közben pedig úgy látjuk, hogy áll. Zuhogva áll. Hullik, és közben mégis egy helyben áll. **Csodálatos élmény megpillantani ezt a nem mindennapi teret,** és besétálni a közepére. Talán ez az alkotás fejezi ki leginkább a múzeum lényegét is: a fény bármire képes, ha a megfelelő kezekbe kerül.